

Manus källkritik	نص انتقاد المصدر
Genom källor kan vi få en förståelse för vad som hänt under till exempel en viss tidsperiod i historien, såsom det kalla kriget.	من خلال المصادر يمكن فهم ما حدث خلال حقبة تاريخية معينة مثل الحرب الباردة .
En källa kan vara både muntlig och skriftlig och beskriver någonting, till exempel en händelse i historien.	المصدر يمكن ان يكون كتابي و شفهي و يصف شيئاً معين ، مثلاً حدث في التاريخ.
Det kan till exempel vara en person som beskriver något denne har varit med om, men det skulle också till exempel kunna vara en bild som visar en viss händelse.	قد يكون على سبيل المثال ان يصف شخص حدثاً مر به او قد يكون صورة أيضاً تصف حادثة معينة .
Man gör åtskillnad mellan å ena sidan primära källor och å andra sidan sekundära källor.	يقوم المرء بالفصل بين المصادر الأولية من جهة و المصادر الثانوية من جهة اخرى .
Ett konkret exempel på en primär källa är en tidningsartikel, från den tid en viss händelse ägde rum, som beskriver händelsen.	مثال واقعي وملمس على المصادر الأولية مقالة جريدة من الزمن الذي حدثت فيه الواقعة ، يصف فيها الواقعة .
En sekundär källa skulle kunna vara en tolkning av hur till exempel ett visst konstverk ska förstås eller tolkas.	مصادر ثانوية قد تكون ترجمة و شرح لعمل فني ما .
Källkritiken är viktig inte bara när man arbetar med historia utan också när man till exempel arbetar med att ta fram nyheter.	انتقاد المصادر مهم جداً ليس فقط عندما يعمل المرء بالتاريخ إنما أيضاً عندما يريد المرء على سبيل المثال ان يعمل لجلب الأخبار
Källkritiken handlar om att inte bli lurad, att kunna se skillnad på vad som är rätt och fel.	انتقاد المصادر يعني أن لا تُخدع و ان نستطيع ان نميز بين الصحيح و الخطأ .
Under det amerikanska valet så spreds uppgifter om att påven skulle ha gett Donald J Trump sitt stöd, ett påstående som visade sig vara falskt, men som ändå spreds tusentals gånger på sociala medier.	خلال حملة الانتخابات الامريكية انتشرت معلومات عن ان البابا (الكنيسة) قد أعطى دعمه لدونالد ترامب ، هذه المعلومة تبين أنها كاذبة ، و رغم ذلك انتشرت آلاف المرات بوسائل الاعلام .

Detta är ett exempel på varför det är viktigt att vara källkritisk.

Behovet av källkritik är ännu viktigare idag, när det snabbt sprids information i mycket stora volymer, än vad det varit tidigare, om än att det var viktigt också innan Internet och sociala medier.

Exemplet med Donald J Trump som påstods ha fått stöd av påven är ett exempel på hur falska uppgifter kan få stor spridning idag via sociala medier.

Det är lika viktigt att vara källkritisk till bild och rörlig bild som till text. Bilder kan lätt förändras för att passa den som vill få fram sitt budskap med teknik som Photoshop.

Exemplet med alligatorer i Houston-området i samband med översvämningarna där i samband med stormen Harvey i augusti 2017 är ett exempel på hur någon placerat dit alligatorer på bild för att luras.

Det fanns inga alligatorer i samband med översvämningarna där.

För att avgöra vad som är rätt eller fel kan man använda olika källkritiska frågor.

Några exempel på frågor som man kan ställa är: Vem har skrivit texten eller tagit bilden och varför har texten eller bilden skrivits eller tagits?

Finns det någon eller några källor som bekräftar det som står i texten eller som visas i bilden?

هذا أحد الأمثلة على أهمية أن نتأكد من المصدر.

أهمية انتقاد المصادر أكثر أهمية بالوقت الحالي ، بسبب انتشار المعلومات بسرعة وبكميات أكبر مما كان عليها سابقاً ، و كذلك كان مهم جداً وجود الإنترنت ووسائل التواصل الاجتماعي .

المثال الذي انتشر عن مساندة البابا (الكنيسة) لدونالد ترامب هو نموذج عن كيفية انتشار المعلومات الكاذبة اليوم بوسائل التواصل الاجتماعي .

كما أن انتقاد مصادر الصور و الصور المتعلقة بنص. الصورة يمكن بسهولة تغييرها لتناسب ما يراد إرساله من معلومات بمساعدة التكنيك الفوتوشوب مثلاً.

المثال عن التماسح الاستوائي الذي انتشرت صورته في منطقة هيوستن عند حدوث الفيضانات أثناء عاصفة هافري في شهر اب عام 2017 هي مثال عن شخص ما قد نشر صور للتماسح الاستوائي ليضل بها .

لم يكن أي وجود للتماسيح الاستوائية أثناء حدوث الفيضانات هناك .

لحسم الموضوع و معرفة الصح من الخطأ يجب على المرء أن يستخدم مختلف الأسئلة التي تتعلق بنقد المصادر.

بعض الأمثلة عن الأسئلة التي يجب طرحها : من كتب النص أو أخذ الصورة ولماذا كُتِب النص أو التقطت الصورة ؟

هل يوجد هناك أسماء بعض المصادر التي تؤكد محتوى النص أو ما تبينه الصورة .

Månlandningen där Neil Armstrong satte ner foten på månen år 1969 är ett klassiskt exempel på en händelse i historien, där det har spridits rykten och direkt felaktiga teorier om att vi inte var på månen.

Frågan man kan ställa sig här är varför man sprider sådana här felaktiga teorier och vem som tjänar på att de sprids.

11 september-attentaten var en händelse där Al Qaida kapade två plan och körde dem in i World Trade Center på Manhattan i New York och ännu ett i Pentagon.

Trots att vi vet att Al Qaida låg bakom attentaten så sprids det teorier som säger att det var USA:s regering och Pentagon som låg bakom dåden. Trots att det inte finns några bevis för detta.

Vem eller vilka är det som tjänar på att sådana här falska teorier sprids i samband med stora nyhetshändelser?

2015 publicerades en bild på världens största orm. Bilden fick hundratusentals spridningar i sociala medier.

Men bilden visade sig vara manipulerad för att lura dig att tro att det fanns en så stor orm, som man försökte göra gällande.

Detta är ännu ett exempel på att man bör kritiskt ifrågasätta också bilder.

Fallet Wikipedia är intressant att diskutera utifrån ett källkritiskt perspektiv. Wikipedia har å ena sidan bra med källor i många fall, men vem som helst kan ändra i texten på Wikipedia.

الصعود للقمر عندما وضع نيل ارمسترونغ قدمه على القمر عام 1969 هو نموذج كلاسيكي على حدث تاريخي، حيث انتشرت شائعات و نظريات خاطئة على انه لم يصعد الانسان للقمر .

السؤال هنا لماذا ينشر المرء مثل هذه المعلومات و النظريات الخاطئة و من المستفيد من هذه الشائعات.

11 أيلول عندما حدث هجوم القاعدة بطائرتين مختطفتين على المجمع التجاري world Trade Center في ولاية نيويورك و كذلك على البنتاغون .

على الرغم من معرفتنا بأن القاعدة هي خلف تلك الهجومين انتشرت معلومات و نظريات تقول بأن الحكومة الامريكية والبنتاغون من كان وراء مخطط الهجوم . على الرغم من عدم وجود أي دليل على ذلك .

من المستفيد من انتشار نظريات خاطئة بالتزامن مع هذه الأحداث التاريخية الكبيرة ؟

2015 نُشرت صورة لأضخم أفعى بالعالم. الصورة انتشرت مئات آلاف المرات في وسائل التواصل الاجتماعي .

لكن تبين بانه تم التلاعب بالصورة لخداع المتلقي لكي يعتقد بوجود أفعى بهذا الحجم .

هذا مثال آخر يُبين اهمية ان نتسائل عن مصادر الصور أيضاً.

المنشورات في الويكيبيديا تهتم بالمناقشة انطلاقاً من نقد المصادر. الويكيبيديا تملك مصادر جيدة في اغلب الحالات من جهة و لكن من جهة اخرى يستطيع اي شخص ان يغير بالنصوص بالويكيبيديا .

Ser du Wikipedia som en trovärdig källa eller inte?	هل ترى أن الويكيبيديا مصادر موثوقة ام لا ؟
---	--

Manus källkritik

Genom källor kan vi få en förståelse för vad som hänt under till exempel en viss tidsperiod i historien, såsom det kalla kriget. En källa kan vara både muntlig och skriftlig och beskriver någonting, till exempel en händelse i historien.

Det kan till exempel vara en person som beskriver något denne har varit med om, men det skulle också till exempel kunna vara en bild som visar en viss händelse.

Man gör åtskillnad mellan å ena sidan primära källor och å andra sidan sekundära källor. Ett konkret exempel på en primär källa är en tidningsartikel, från den tid en viss händelse ägde rum, som beskriver händelsen. En sekundär källa skulle kunna vara en tolkning av hur till exempel ett visst konstverk ska förstås eller tolkas.

Källkritiken är viktig inte bara när man arbetar med historia utan också när man till exempel arbetar med att ta fram nyheter. Källkritiken handlar om att inte bli lurad, att kunna se skillnad på vad som är rätt och fel.

Under det amerikanska valet så spreds uppgifter om att påven skulle ha gett Donald J Trump sitt stöd, ett påstående som visade sig vara falskt, men som ändå spreds tusentals gånger på sociala medier. Detta är ett exempel på varför det är viktigt att vara källkritisk.

Behovet av källkritik är ännu viktigare idag, när det snabbt sprids information i mycket stora volymer, än vad det varit tidigare, om än att det var viktigt också innan Internet och sociala medier. Exemplet med Donald J Trump som påstods ha fått stöd av påven är ett exempel på hur falska uppgifter kan få stor spridning idag via sociala medier.

Det är lika viktigt att vara källkritisk till bild och rörlig bild som till text. Bilder kan lätt förändras för att passa den som vill få fram sitt budskap med teknik som Photoshop.

Exemplet med alligatorer i Houston-området i samband med översvämningarna där i samband med stormen Harvey i augusti 2017 är ett exempel på hur någon placerat dit alligatorer på bild för att luras. Det fanns inga alligatorer i samband med översvämningarna där.

För att avgöra vad som är rätt eller fel kan man använda olika källkritiska frågor. Några exempel på frågor som man kan ställa är: Vem har skrivit texten eller tagit bilden och varför

har texten eller bilden skrivits eller tagits? Finns det någon eller några källor som bekräftar det som står i texten eller som visas i bilden?

Månlandningen där Neil Armstrong satte ner foten på månen år 1969 är ett klassiskt exempel på en händelse i historien, där det har spridits rykten och direkt felaktiga teorier om att vi inte var på månen. Frågan man kan ställa sig här är varför man sprider sådana här felaktiga teorier och vem som tjänar på att de sprids.

11 september-attentaten var en händelse där Al Qaida kapade två plan och körde dem in i World Trade Center på Manhattan i New York och ännu ett i Pentagon. Trots att vi vet att Al Qaida låg bakom attentaten så sprids det teorier som säger att det var USA:s regering och Pentagon som låg bakom dåden. Trots att det inte finns några bevis för detta. Vem eller vilka är det som tjänar på att sådana här falska teorier sprids i samband med stora nyhetshändelser?

2015 publicerades en bild på världens största orm. Bilden fick hundratusentals spridningar i sociala medier. Men bilden visade sig vara manipulerad för att lura dig att tro att det fanns en så stor orm som man försökte göra gällande. Detta är ännu ett exempel på att man bör kritiskt ifrågasätta också bilder.

Fallet Wikipedia är intressant att diskutera utifrån ett källkritiskt perspektiv. Wikipedia har å ena sidan bra med källor i många fall, men vem som helst kan ändra i texten på Wikipedia. Ser du Wikipedia som en trovärdig källa eller inte?